

indskrænke mig til den Bemærkning, at jeg ikke erkjender den anførte Grund for rigtig; netop fordi der er en stærk, privat Konkurrence, trænger man til at have en offentlig Skole som Regulator, der upaavirket af Sidehensyn kan styre den rette Kurs. Vi komme nu til Spørgsmaalet om Nedlæggelsen af de fire Klasser. Jeg skal kun udtale, at det forekommer mig besynderligt og stridende mod pædagogiske Principer at overlade til Andre den første Undervisning i et Fag, nemlig Latin, som er karakteristisk for den høiere Skole. Det Samme vil vistnok blive Tilfældet med Fransk, da man ikke kan antage, at man i Borger-skolerne vil optage Fransk som Undervisningsfag og Eleverne ville altsaa ogsaa i dette Fag søge Undervisning udenfor den forberedende Skole. I det Hele tror jeg at turde paastaa, at Undervisningen i den almindelige Borger-skole i dens øvre Klasser maa antage en saadan Karakter, at den bliver udfikket til at være en Forberedelsesskole for den høiere Skole. Jeg har iøvrigt udtalt mig om dette Spørgsmaal ved første Behandling og skal henholde mig dertil. Jeg kommer nu til Spørgsmaalet om Examen-skommis-sioner; jeg skal ikke videre dvæle ved det; det er nu engang blevet en fast Anskuelse her i Thinget, at Examen-skommis-sioner er noget i og for sig Fortræffeligt, som man skal anvende i alle mulige Tilfælde. Naar der er Tale om Universitetet, saa siger man, at det er for at fremme den frie Videnskabelighed blandt de Studerende; thi gjælder det blot om at prøve, om Examinanden er i Besiddelse af visse bestemte Kundskaber — det sagde den ærede Dødsfører dengang — saa kunde man vel lade Lærerne selv examinere, men hvor det gjælder om en fri videnskabelig Prøve, maa man have en Examen-skommis-sion. Og nu, da der er Tale om Skolen, hvor det netop gjælder at prøve, om Eleverne have erhvervet sig visse bestemte Kundskaber, ja saa maa man ogsaa have Examen-skommis-sioner, men saa er det for Kontrol-lens Skyld. Men er da saa saadan Kontrol af saa stor Vigtighed, og kan den ikke opnaas paa anden Maade, og vil ikke denne ydre Kontrol gribe forstyrrende ind i Skolens

indre Liv? Man taler saa ofte om Frihed og Selvstændighed og om, at der, for at en Gjærning kan udføres godt, hører en vis Frihed i Bevægelserne; men denne Frihed berøver man Skolen ved Examen-skommis-sioner. Man kan vistnok som Skolens Maal fastsætte visse bestemte Kundskaber, og dette kan vistnok prøves af fremmede Examinatore, men Læreren vil da ogsaa være nødt til først og fremmest at søge at tilfredsstille denne Fordring, hvilket vil indvirke paa Friheden i hans Undervisning. Dette er for mig et ikke uvigtigt Spørgsmaal, og jeg tror, det vil virke skadeligt paa Skolens indre Liv, men det er dog et af de Spørgsmaal, der ikke have en saadan Betydning, at hvis ikke Andet havde skilt Mindretallet fra Flertallet, saa vare vi vel komne ud derover. Der er endnu et Spørgsmaal, jeg maa behandle, et Spørgsmaal, hvorved Mindretallet skiller sig fra det af den høitærede Minister forelagte Lovforslag, nemlig Spørgsmaalet om Latin. Mindretallet har allerede i sin Betænkning udtalt, at det ikke er et af de Spørgsmaal, som vi ere saa fast overbeviste eller enige om, at vi ubetinget ville fastholde som den eneste rette Vej, man skal gaa ind paa; thi det, som Mindretallet navnlig har villet fremhæve, er, at Skolen nu lider under en Overlæsthelse, en Spredelse af Kræfterne til forskjellige Sider, at Ungdommen udsættes for en saadan Masse af forskjellige Indtryk i Mellemklasserne, at den ikke faar Tid til ret at fordybe og ilegne sig dem, og derfor have vi troet det nødvendigt, at der skete en betydelig Indskrænkning, og jeg for mit Vedkommende maa indtil videre anse det for rigtigst at fritage de Elever, der bestemme sig for den mathematisk = naturvidenskabelige Retning, for Latin, ihvorvel jeg fuldstændig anerkjender alle de Grunde, der ere anførte for at bevare det i Skolen. Jeg veed meget vel, at for den, der senere vil studere videre, er Latin en nødvendig Betingelse, og jeg veed fremdeles meget vel, at det har Betydning for hele den grammatiske Udvikling; men jeg tror paa den anden Side, at hele den Tid, man maa anvende derpaa i Skolen, vil kunne anvendes bedre for den Afdelings Vedkommende, hvorom her er Tale, og den, som senere vil benytte